

УДК 796.33

Нестеренко Н.А.¹, Хоружий Б.О.²

¹ канд. наук з фіз. вих. та спорту, доцент, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

² магістрант, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВОРОТАРІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В МІНІ-ФУТБОЛІ

Анотація. Розглянуто специфіку змагальної діяльності воротарів у міні-футболі, залежно від їхнього рівня кваліфікації. Дослідження включає порівняльний аналіз статистичних показників і відеоаналіз змагальної діяльності воротарів різної кваліфікації. Результати демонструють, що воротарі вищого рівня майстерності мають значно вищу стабільність дій, кращу здатність адаптуватися до змінних умов гри та вищу результативність у ключових моментах матчів.

Ключові слова: міні-футбол, воротарі, змагальна діяльність.

Abstract. The specifics of the competitive activity of goalkeepers in mini-football, depending on their level of qualification, are considered. The study includes a comparative analysis of statistical indicators and video analysis of the competitive activity of goalkeepers of different qualifications. The results demonstrate that goalkeepers of a higher skill level have significantly higher stability of actions, better ability to adapt to changing game conditions and higher performance in key moments of matches.

Key words: mini-football, goalkeepers, competitive activities.

Актуальність. Міні-футбол – один з найдинамічніших видів спорту, в якому воротар відіграє ключову роль у визначенні результату матчу. Високі вимоги до технічної, тактичної, фізичної підготовки воротаря вимагають детального аналізу його гри під час змагальної діяльності. Особливості гри воротаря в міні-футболі, такі як частота дій, швидкість реакції, паси для організації атак і прийняття рішень у напружених ситуаціях, вимагають особливого підходу до тренувань і оцінки ефективності. При цьому необхідний диференційований підхід до тренувань, оскільки технічний рівень гравців багато в чому визначає якість їх виконання в грі.

Незважаючи на важливість ролі воротаря, питання, пов'язані з аналізом змагальної діяльності відповідно до кваліфікації, вивчені недостатньо. Це знижує ефективність тренувальних програм і негативно впливає на розвиток юних спортсменів.

У змагальній діяльності в міні-футболі на перший план виходить також техніко-тактична підготовка воротарів. До компонентів змагальної діяльності воротарів у міні-футболі відносяться: відбивання м'яча, ловлення м'яча вибір позиції для оборони воріт, переведення та кидок м'яча.

Дана тема є актуальною, оскільки результати цього дослідження можуть допомогти вдосконалити тренувальний процес воротарів різного технічного рівня, оптимізувати техніко-тактичну підготовку та підвищити загальний рівень змагальної діяльності в міні-футболі.

Результати дослідження. Аналіз результативності гри воротарів при відбитті ударів по воротах будувався з урахуванням просторових характеристик.

З метою визначення результативності воротарських дій було виділено декілька умовних позицій для удару:

- ближня позиція (відстань від лінії воріт до 10 м);
- дальня позиція (від 10 м в глибину площадки);
- центральна позиція (це сектор напроти воріт шириною 3 м);
- бокова позиція (справа та зліва від центральної позиції).

Під час педагогічного експерименту визначено, що незалежно від кваліфікації польових гравців вони найчастіше наносять завершальні удари з ближніх позицій (68%) (рис. 1).

Рис. 1. Співвідношення кількості ударів по воротах польовими гравцями з різних позицій у міні-футболі

Таким чином, встановлено, що найбільш важливими в обороні кваліфікованих воротарів є ближні, бокові зони – справа та зліва. Оскільки саме з цих позицій суперники наносять більшість ударів та забиває більшість голів.

Також в ході педагогічного спостереження визначалися з яких позицій та якими способами воротарі виконують відбивання м'яча. Визначено, що воротарі різної кваліфікації під час гри використовують три варіанти відбивання м'яча: руками, тулубом на ногах (рис. 2).

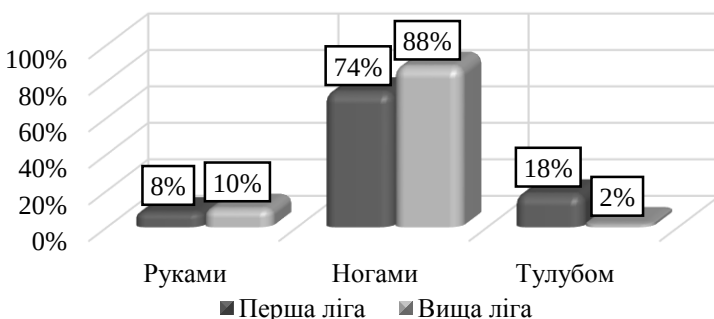

Рис. 2. Варіанти відбивання м'яча воротарями у міні-футболі

З рисунку 2 видно, що воротарі використовують в більшості техніку відбивання м'яча ногами, другим варіантом є відбивання руками та на третьому місці – відбивання тулубом.

При цьому, відомо, що найефективнішим способом є відбивання ногами, даний факт обумовлений специфікою гри в міні-футбол.

Дані спостереження свідчать, про недостатній рівень технічної підготовки у воротарів першої ліги, оскільки вони використовують не лише відбивання ногами, а і у більшості випадків відбивання тулубом, а це призводить до втрати м'яча та зниження результативності гри.

Також, слід зазначити, що воротарі використовують два варіанти відбивання ногами: на місці («випад») та у кидку («шпагат»). Даний факт, свідчить про необхідність розвитку таких фізичних якостей як: швидкісно-силові та гнучкість.

Проаналізувавши ігри команд різного рівня було визначено, що воротарі команд вищої ліги відбивали удари у нижній частині воріт (63,1%) та у верхній – 36,9%. Подібні результати були продемонстровані і воротарями з першої ліги, так у нижній частині – 54,3% ударів, а у верхній – 45,7%.

З метою більш детального аналізу гри воротарів була визначена ефективність їх дій при відбиванні м'ячів, спрямованих в різні частини воріт (рис. 3).

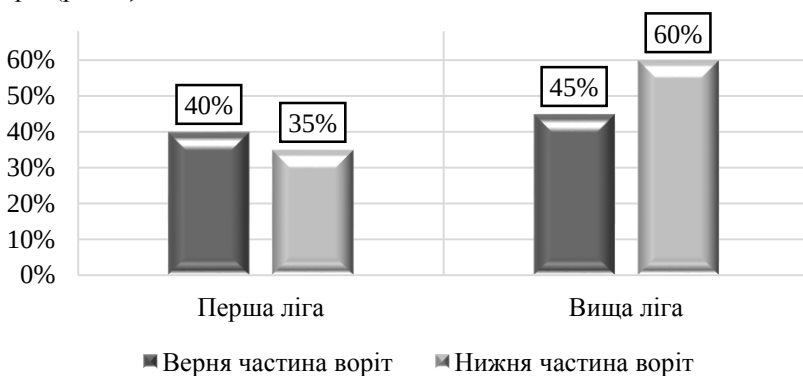

Рис. 3. Варіанти відбивання м'яча воротарями у міні-футболі

З рис. 3 видно, що у воротарів першої ліги ефективність відбивання ударів у верхню частину воріт вище (39-40%), ніж у нижню (33-37%). У воротарів вищої ліги навпаки відбивання ударів у верхню частину воріт –

41-45%, а у нижню – 46-60%. Таким чином, ефективність захисних дій воротарів вищої ліги вище ніж у футболістів першої ліги.

У міні-футболі воротар також є організатором атакуючих дій своєї команди. У зв'язку з цим визначено співвідношення прийомів, які використовуються при організації атаки воротарями різної кваліфікації. Це в першу чергу введення м'яча рукою або ногою та перехід воротаря у напад після перехвату м'яча.

Також, під час дослідження було визначено способи введення м'яча у гру рукою: «знизу», «збоку» та «зверху» (рис. 4).

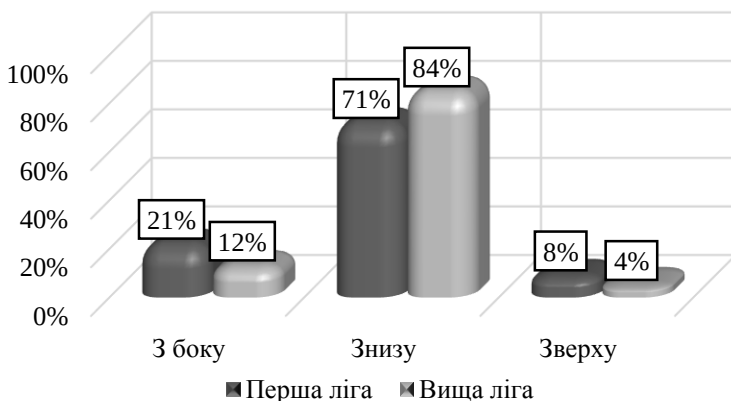

Рис. 4. Варіанти введення м'яча рукою у міні-футболі

З рис. 4 видно, що більшість воротарів, не залежно від кваліфікації вводили м'яч у гру рукою (90%) та лише 10% – ногою. Воротарі використовували спосіб ведення «знизу» у більшості випадків не залежно від рівня команди, при цьому введення м'яча «з боку» загалом використовували воротарі з команд першої ліги. Воротарі з вищої ліги майже не використовували способи «з боку» та «знизу».

Також було визначено, що воротарі вищої ліги використовують введення м'яча ногою тільки способом «з підлоги» – більше 5 разів за гру, а воротарі першої ліги взагалі даний прийом не використовують. «З льоту» воротарі вищої ліги не починають атаки взагалі, даний прийом більш притаманний гравцям першої ліги.

Таким чином, починаючи атаку воротарі різної кваліфікації використовують однакові прийоми але у різному співвідношенні. Гра воротарів вищої ліги відрізняється від дій воротарів першої тим, що вони частіше (на 12%) вводять м'яч у гру ногою і дещо менше (на 10%) йдуть в

атаку самі.

Провівши педагогічне спостереження змагальної діяльності, можна зробити висновок, що воротарі першої ліги припускаються помилок при обороні воріт, що пов'язано з використанням не притаманних міні-футболу техніко-тактичних дій. А це в свою чергу свідчить, про недостатній рівень розвитку спеціальних фізичних якостей воротарів, які спеціалізуються у міні-футбол.

Список використаних джерел

1. Балан Б. А. Особливості змагальної діяльності кваліфікованих футболістів на етапі підготовки до вищих досягнень з урахуванням ігрового амплуа. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. 6(126). С. 16–20. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.6\(126\).03](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.6(126).03)
2. Кособуцький Ю. Ф., Григорович О. С., Пасевич А. М. Мініфутбол. Тактичні дії в нападі. Рівне : НУВГП, 2018. 33 с.
3. Лапицький В. О., Савенко Ю. В. Особливості техніко-тактичної підготовки воротарів у футзалі. *Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення* : матеріали XV Міжнар. наук.-пр. конф. молодих вчених. 2015. Т. II. С. 206–210.
4. Лапицький В. О., Кулик Н. А. Навчально-тренувальна і змагальна діяльність у процесі багаторічної підготовки юних воротарів (на прикладі футболу). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 3К(162). С. 216–221.
5. Мигаль М., Максименко Л. Техніко-тактична підготовка сучасних футболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Інноваційні і цифрові технології у процесі підготовки спортсменів в умовах формального і неформального навчання* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 5 жовтня 2022 р. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2022. С. 91–92.